

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a Dr. Farkas és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a dr. Takáts Ádám ügyvéd által képviselt **I. r.**, a személyesen eljáró **II. r.**, a Hámori és Soltész Ügyvédi Iroda által képviselt **III. r.**, a személyesen eljáró **IV. r.**, **V. r.**, **VI. r. alperesek** ellen bűncselekmény eredő kár megtérítése iránt indított perében a Zala Megyei Bíróság 2009. december 21. napján kelt 5.P.22.234/2008/26. számú ítéletével szemben a felperes által 27. és a III. r. alperes által 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett részét részben megváltoztatva a III. r. alperest terhelő marasztalás összegét 1.145.393 (Egymillió-egyszáznegyvenötezer-háromszázkilencvenhárom) Ft tőkére, valamint 299.200 (Kettőszázkilencvenkilenezer-kettőszáz) Ft tőke után 2006. augusztus 8. napjától, 496.296 (Négyszázkilencvenhatezer-kettőszázkilencvenhat) Ft tőke után 2007. május 9. napjától, 144.000 (Egyszáznegyvennégyezer) Ft tőke után 2007. január 1. napjától és 205.897 (Kettőszázötezer-nyolcszázkilencvenhétezer) Ft tőke után 2005. június 1. napjától a kifizetés napjáig járó, az elsőfokú ítéletben írt mértékű késedelmi kamataira leszállítja.

A felperes részére megállapított elsőfokú perköltséget nem érinti, míg az elsőfokú ítélet I. r., III. r. alperes javára megállapított perköltségre és le nem rótt kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezését mellőzi.

Egyben kötelezi a felperest, hogy a Magyar Államnak az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására 10.000 (Tízezer) Ft, míg az I. r., II. r., IV. r., V. r., VI. r. alperesek - egyetemlegesen - 890.000 (Nyolcszázkilencvenezer) Ft; valamint az I. r., II. r., IV. r., V. r., VI. r. alperesekkel egyetemlegesen a III. r. alperes 860.000 (Nyolcszázhatvanezer) Ft kereseti illetéket fizessen meg.

Kötelezi a felperest, hogy a Magyar Államnak az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására 500 (Ötszáz) Ft fellebbezési illetéket, míg a III. r. alperes 50.700 (Ötvenezer-hétszáz) Ft fellebbezési illetéket fizessen meg.

Kötelezi a III. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 16.315 (Tizenhatezer-háromszáztizenöt) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

2005. március 11. napján az **"A"** Rt. feladó, valamint az **"B"** Kft. szállítványozó között szállítványozási szerződés jött létre 21.531 kg alumíniumhuzal nemzetközi fuvarozás útján történő továbbítására. A szállítványozó ugyanaznap nemzetközi közúti fuvarozási szerződést kötött a felperessel; a felrakás idejeként és helyeként 2005. március 12.-ét és **Helység 1-t**, míg a lerakás idejeként és helyeként 2005. március 14.-ét, valamint az **ország** **Helység 2-t** kikötve. A felperes alkalmazottja 2005. március 12-én, szombaton délelőtt **Helység 1-en** felrakodott, majd - a 40.831,39 euró értékű áruval megrakott - ponyvás, pótkocsis járműszerelvényt - a felperes zalaegerszegi bérelt telephelye helyett - a lakóhelyéhez közeli T áruház parkolójában hagyta; onnan március 14.-én hétfő hajnalban kívánt a célállomásra tovább indulni. Az I.r. alperes szervezésével, a IV.r. alperestől kért másolt kulccsal a III.r. alperes felnyitotta a parkolóban hagyott tehergépkocsi ajtaját, a járműszerelvényt **Helység 3-Helység 4-re** vezette, ahol a gépjárművezetést a várakozó II.r. alperes vette át és a gépjárművet az V.r. alperes által megjelölt telephelyre vitte. A telephelyen a kamionról V.-VI.r. alperes az árut lerakodta. A VI.r. alperes 6.880.000.Ft-ért értékesítette színesfém-kereskedőnek az alumíniumhuzalokat, a kapott pénzből V.r. alperes 1.500.000.Ft-ot fizetett ki a II.r. alperesnek. A megrakott kamion eltűnését a felperes sofőrje 2005. március 13.-án, délután észlelte, amikor vásárolni ment a **"E"** áruházba.. Az elkövető alperesek által elhagyott kamiont a rendőrség megtalálta, azonban az alumíniumhuzalokat a perben nem álló színesfém-kereskedő értékesítette. Az alperesekkel szemben megindult büntetőeljárásban a bíróság az alperesek büntetőjogi felelősségét megállapította, és velük szemben büntetést szabott ki. A III.r. alperessel szemben a Zalaegerszegi Városi Bíróság a megismételt eljárás során hozott 2006. november 3. napján kelt B.298/2006/18. sorszám alatti ítéletével egy év felfüggesztett fogházbüntetést szabott ki jelentős értékre elkövetett lopás és jármű önkényes elvétele büntette miatt. A szállítványozó által a felperessel szemben árukár megtérítése - , míg a felperes szállítványbiztosítója, a **"C"** Zrt. ellen helytállási kötelezettség megállapítása iránt indított perében a Vas Megyei Bíróság a 2006. április 26. napján kelt, első fokon jogerőre emelkedett G.40.086/2005/21. sorszám alatti ítéletével kötelezte jelen per felperesét 40.831,39 euró és késedelmi kamatai, 374.000.Ft felperesi perköltség, valamint 620.370.Ft feljegyzett kereseti illeték megfizetésére. A szállítványozó a jogerős ítélet alapján részére megítélt árukár, járulékai- és a perköltség összegét a felperesen nem hajtotta be, hanem a szállítványbiztosítóval szembeni megállapítási ítélet alapján a biztosító marasztalása iránt terjesztett elő keresetet. Ebben a perben a Fővárosi Ítéltábla 2008. március 7. napján kelt 6.Pf.21.321/2007/4. sorszám alatti ítéletével kötelezte a **"C"** Zrt-t 40.831 euró, késedelmi kamatai és a perköltség szállítványozó részére megfizetésére. A biztosító felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a 2008. szeptember 18. napján kelt Pfv.VIII.21.097/2008/6. sorszám alatti ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A felperes módosított keresetében 1.455.126.Ft tőkét, valamint 374.000.Ft tőke után 2006. augusztus 7. napjától, 620.370.Ft tőke után 2007. május 9. napjától, 215.000.Ft tőke után

2007. január 1. napjától, míg 279.756.Ft tőke után 2005. június 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket egyetemlegesen bűncselekménnyel okozott kár jogcímén.

A felperes 2006. január 9. napján terjesztett elő fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet az alperesekkel szemben 10.060.038.Ft, valamint annak a 2005. március 12. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetése iránt. A perré alakult eljárásban keresetét utóbb 1.595.953.Ft-tal, 11.655.991.Ft-ra és járulékaira emelte fel. A kereset felemelésében igényelte a szállítványozó által vele szemben indított perben őt terhelő 374.000.Ft ügyvédi munkadíj, 682.370.Ft feljegyzett kereseti illeték, valamint a saját jogi képviselője részére kifizetett 215.200.Ft (együtt: 1.271.570.Ft) megtérítését is. Ezentúl 324.383.Ft tőkét és járulékait az alperesek által elkövetett bűncselekménnyel okozati összefüggésben a tehergépjárműben és tartozékaiban keletkezett károk jogcímén követelt. 405 euró ellenértékeként 101.250.Ft-ot, mivel az eltulajdonítás előtt a tehergépkocsi rakterében 30 darab EUR raklap volt. 128.395.Ft a baloldali fényszóró üvege, a gyújtáskapcsoló és kettő darab zárbetét cseréjével merült fel. 32.738.Ft-ba a bűncselekmény során eltűnt alumíniumlétra és rakományrögzítő oldal ismételt beszerzése került. A hátsó lökhárító sérülése, az ott lévő lámpák elektromos javítása 62.000.Ft-ba került. A felperes 2009. március 11-én a keresetét a szállítmánybiztosítóját nem terhelő járulékos költségekre, 1.533.753.Ft-ra és késedelmi kamataira szállította le, majd utóbb azt - egyes részösszegek nettó költségét követelve - 1.455.126.Ft tőke és járulékaira mérsékelte.

Keresetében azzal érvelt, hogy a "C" Zrt-vel kötött szállítmánybiztosítási szerződése csak a rakományra terjedt ki, így a bűncselekményt közösen elkövető (Ptk.344.§.) alperesektől csak a biztosítás által nem fedezett költségei, kárai megtérítését igényli. A szállítványozó által vele szemben indított perben a kárkövetelést azért vitatta, mert úgy vélte, hogy jogi felelősségén kívüli okból következett be a káresemény.

Az I., III., IV.r. alperesek *ellenkérelmükben* a kereset elutasítását kérték. A III.r. alperes azzal védekezett, hogy a kártérítés általános feltételei (Ptk.339.§. (1) bekezdés) közül a felperes kára nem következett be, mivel az eltulajdonított alumíniumhuzal nem a felperes vagyona volt, az eltulajdonítással a felperes vagyona nem csökkent. Kára a felperesnek azért sincs, mert az áru elveszéséből eredő kártérítést a felperes a szállítványozónak nem fizette ki. Kártérítési felelősségét azért is vitatta, mert a kárt közvetlenül okozó magatartásban ő maga nem vett részt, a rakományról nem tudott a tehergépkocsi vezetése során. Amennyiben a kártérítési felelőssége megállapítható, a Ptk.340.§-a alapján kármegosztásnak van helye, mivel a felperes alkalmazottja - a Vas Megyei Bíróság jogerős ítélete megállapítása szerint - nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének, mivel az őrzött telephely helyett őrizetlenül az áruháza parkolójában hagyta a megrakott kamiont. Ezentúl az alperesek egyetemleges marasztalásának sincs helye, a Ptk.344.§. (3) bekezdése b/ pontja alapján az alperesek közrehatásuk arányában marasztalhatóak. A felperes ok nélkül késedelmeskedett kártérítési igénye érvényesítésével, így maga is közrehatott a kár bekövetkeztében. Az egyes kártérítési tételek közül a szállítványozó által a felperessel szemben indított perben felmerült perköltséget azért vitatta, mert értékelése szerint a felperesnek a szállítványozóval nem kellett volna perbe bocsátkoznia, a szállítványozó követelését el kellett volna ismernie és

egyezséget kellett volna kötnie vele. Így a szállítványozó által indított per költségét nem az alperesek, hanem a felperes maga okozta. Azzal is védekezett, hogy a felperes egyes kiadásai megtérítését csak nettó összegben igényelheti, mivel az általános forgalmi adót visszaigényelheti. A felperes által leszállított keresetrész után perköltséget igényelt, mivel álláspontja szerint a perre okot nem adott. (Pp.80.§. (1) bekezdés) Vitatta, hogy a raklapok, az alumíniumlétra és rakományrögzítő oldal a bűncselekmény során veszett volna el; nem igazolt a hátsó lökhárító bűncselekmény során történő megsérülése, továbbá a sofőr nyomozás során tett tanúvallomása szerint a fényszóró búrája már előzőleg is törött volt.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott *ítéletével* egyetemlegesen kötelezte az alpereseket 1.454.126.Ft tőke, valamint annak egyes részösszegei után eltérő időpontoktól meghatározott késedelmi kamata és 150.000.Ft perköltség megfizetésére. 1.000.Ft tőkekövetelés erejéig a keresetet elutasította, egyben kötelezte a felperest az I., III.r. alperes részére személyenként 122.400. - 122.400. Ft perköltség megfizetésére.

Határozata indokolásában a bíróság elsődlegesen abban foglalt állást, hogy az alperesek a Ptk.344.§. (1) bekezdése szerinti közös károkozók voltak, mivel tudatosan készültek a kamion eltulajdonítására, megszervezve annak egész folyamatát, a rakomány értékesítésére is kiterjedően. Rámutatott, hogy a károkozó magatartását vitató III.r. alperes is bűnös a büntetőbíróság ítélete szerint a társtettesként elkövetett lopás büntetében, mivel tevőlegesen részt vett a jármű- és a szállítvány ellopásában. A Ptk.344.§. (3) bekezdése alapján az egyetemleges marasztalás mellőzését az elsőfokú bíróság nem tartotta indokoltnak, részben azért, mert az a felperes érdekeinek sérelmével járna, részben pedig azért, mert nem találta igazoltnak, hogy a felperes késlekedett volna kárigénye érvényesítésével, illetve közrehatott volna kára bekövetkeztében. Rámutatott, hogy a felperes a megindult büntetőeljárásban már 2005. május 12. napján polgári igényt terjesztett elő, melyet a büntetőbíróság egyéb törvényes útra utasított. A felperes közrehatására vonatkozó védekezést azért vetette el, mert a felperes ügyvezetője nem engedélyezte az alkalmazott részére a telephelyen kívüli járműtárolást és azért is, mert az áruház előtti parkolóból „sem lehet gépjárműveket eltulajdonítani csak amiatt, mert azok ott parkolnak”. Elvetette azt az alperesi védekezést is, hogy a szállítványozó által a felperessel szemben indított perben felmerült perköltséget a felperesnek a szállítványbiztosítójától kellene követelnie, és az alpereseket a leszállított összegű, összesen 1.174.370.Ft perben felmerült költség megfizetésére kötelezte. A bíróság úgy értékelte, hogy az áfa visszaigényelhetősége a „felperesi vállalkozás függvénye”, ezért a felperes a perköltségként kifizetett ügyvédi munkadíj után felszámított áfát is követelheti kártérítésként. A bíróság a felperesi alkalmazott, "D" tanúvallomása alapján megállapította, hogy a felperes eleget tett azon bizonyítási kötelezettségének, hogy a bűncselekmény után milyen állapotban, hiányokkal és sérülésekkel kapta vissza a járműszerelvényt. Így igazoltnak találta, hogy a gépjárműről a bűncselekmény során tűnt el a 30 darab raklap, a létra, a rakományrögzítő; annak során sérült meg, és azzal összefüggésben volt szükséges a gyújtáskapcsoló, a zárbetétek, az első baloldali lámpabúra cseréje, a lökhárító javítása. A pernyertesség arányát a felperesre terhesebb 13/87 %-os arányban állapította meg és a Pp.81.§. (1) bekezdése szerint a perben felmerült perköltséget eszerint osztotta meg. Az I., III.r. alperes - ügyvédi munkadíjból álló perköltségét a 32/2003. IM rendelet 3.§. (6) bekezdése alapján a javukra pernyertes perérték 1%-a általános forgalmi adóval növelt

összegében határozta meg, figyelemmel arra, hogy a bűncselekmény áldozatává vált felperes pereskedése indokoltnak minősült.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és a III.r. alperes terjesztett elő fellebbezést.

A *felperes fellebbezésében* az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a felperest az I., III.r. alperes javára terhelő perköltség, illetve az állam javára fizetendő 608.130.Ft feljegyzett illeték mellőzését kérte. Ezen elsődleges fellebbezési kérelme alaptalansága esetére az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a felperest terhelő elsőfokú perköltség - és le nem rótt kereseti illeték viselésére az alperesek egyetemleges kötelezését kérte „kártérítés jogcímén”. Fellebbezésében kifejtette, hogy a perindításra és a szállítványozó vele szembeni perlésére az alperesek bűncselekménye miatt került sor. Az eredeti - 10.060.038.Ft tőke és járulékai megfizetésére irányuló - fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztésekor a felperes még nem tudhatta, hogy ugyanezen követelés megfizetésére a szállítványozó javára a biztosítót kötelezi a bíróság. A biztosító marasztalásakor a felperes követelését azonnal leszállította egyéb káraitra és költségeire. Így az elsőfokú ítélet szerint a felperest terhelő perköltség, valamint le nem rótt illeték szintén okozati összefüggésben áll az alperesek által elkövetett bűncselekménnyel.

A *III.r. alperes fellebbezésében* az elsőfokú bíróság ítélete részbeni megváltoztatásával az őt terhelő marasztalás összegének 156.121.Ft tőke, valamint annak a 2005. június 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamataira leszállítását kérte. Az elsőfokú eljárás során előterjesztett ellenkérelméből fenntartotta azon védekezését, hogy a szállított áru eltulajdonításával a felperes vagyonában értékcsökkenés nem következett be, és vitatta, hogy a szállítványozó által indított perben megítélt, a felperest terhelő 1.271.570.Ft perköltség áthárítható lenne a III.r. alperesre. Érvelése szerint az alperesek által elkövetett bűncselekmény, valamint a felperes pervesztessége között oksági kapcsolat nem áll fenn. A szállítványozó által indított perben a felperesnek fel kellett volna ismernie a szállítványozóval szembeni helytállási kötelezettségét, ezért a pervesztességéből eredő kárát a felperes maga okozta. A vesztés per költségeit pedig a felperes azért követelheti a biztosítótól, mert a felperes szállítmánybiztosítója zárkózott el ok nélkül a teljesítéstől, így a biztosító kényszerítette a szállítványozóval szembeni perbe a felperest. Újra hivatkozott arra is, hogy a szállítványozó jogi képviselőjének kifizetett 374.000.Ft-ból csak a nettó ügyvédi munkadíj, 311.670.Ft a követelhető, tekintve, hogy az ügyvédi tevékenység áfaköteles.

A felperesnek visszaszolgáltatott tehergépkocsit érintő kártételek közül vitatta, hogy a tehergépkocsin *raklapok* lettek volna és azok a III.r. alperes magatartása folytán tűntek volna el. A raklapok meglétét a felperes nem dokumentálta az elsőfokú eljárás során, az érdekelt felperesi alkalmazott, "D" tanúvallomása pedig kellőképpen azt nem igazolja. Ismét rámutatott, hogy a gépkocsivezető a nyomozás során tett tanúvallomásában már előadta, hogy a bűncselekményt megelőzően is törött volna a *baloldali fényszóró*, így a felperes ennek nettó javítási költségét (22.385.Ft) nem követelheti. Így 279.756.Ft kártétel helyett csak 156.121.Ft kártérítés fogadható el. A fellebbezésben - a már kifejtett érvei alapján -

kérte a felperes közrehatásának megállapítását, illetve a Ptk.344.§. (3) bekezdés b/ pontja alapján az alperesek egyetemleges felelőssége megállapítását.

Végül a fellebbezésében kifogásolta a javára aránytalanul alacsony összegben megállapított elsőfokú perköltség összegét is.

Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete felperesi fellebbezéssel érintett rendelkezése helybenhagyását kérte. Kérte egyben, hogy a másodfokú bíróság adjon helyt a III.r. alperes helyes fellebbezési kérelmének és az alpereseket terhelő marasztalási összeget 156.121.Ft-ra szállítsa le.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete - III.r. alperes fellebbezése által érintett rendelkezései - helybenhagyását kérte, a már korábban kifejtett érvei alapján.

A felperes fellebbezése nagyobbbrészt, míg a III.r. alperes fellebbezése kisebb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból túlnyomóan helyes jogkövetkeztetéssel kötelezte a szállított áru eltulajdonításában résztvevő alpereseket egyetemlegesen a bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódó kár megtérítésére. Nem értékelte azonban az elsőfokú bíróság kellő súllyal a felperes alkalmazottja kármegelőzési kötelezettsége elmulasztását.

A III.r. alperes fellebbezése alaptalan arra nézve, hogy az alperesek bűncselekményével, a szállított alumíniumhuzal eltulajdonításával a felperest ne érte volna kár. A felperes - fuvarozóként - a nemzetközi fuvarozást megrendelő szállítmányozóval szemben a Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló Genfi Egyezményt kihirdető 1971. évi 3. tvr. (CMR) 17. Cikk 1. pontja és 20. Cikk 1. pontja alapján, az áru elveszése miatt kárfelelősséggel tartozik. A felperes kártérítési felelősségét a Vas Megyei Bíróság G.40.086/2005/21. sorszám alatti ítéletével meg is állapította, és kártérítés fizetésére kötelezte. A jogerős ítéletben meghatározott fizetési kötelezettség a felperes vagyontátartozásként csökkenti (Ptk. 355. § /4/ bekezdés), így a felperest - kétségen kívül - kár érte.

A Legfelsőbb Bíróság PK. 36. számú állásfoglalása szerint; ha a károkozó magatartás előidézésében, a kár bekövetkeztében, a kár súlyosbodásában, az elvárható magatartást elmulasztó károsult is közrehatott, magatartásának következményeit maga viseli. Ez esetben a Ptk. 340. §-ának /1/ bekezdése szerint kármegosztásnak van helye. Nem terheli kártérítési felelősség a károkozót a kárnak azért a részéért, amely abból származott, hogy a károsult nem úgy járt, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A bírói gyakorlat hangsúlyozza, hogy a károsultak a kár megelőzése érdekében a kárveszélyes helyzeteket lehetőleg kerülnie kell, amennyiben ennek a kötelezettségének felróhatóan nem tesz eleget, a saját kára egy részét viselnie kell, tehát kármegosztásnak van

helye. A károkozástól természetesen mindenkinek tartózkodnia kell, így az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy az áruház parkolójából sem lehet gépjárműveket eltulajdonítani. Rendszerint a törvény (Ptk. 340.§ /1/ bekezdése) a felróhatóság megítélésénél így a károkozótól nagyobb mértékben várja el a károsító magatartástól való tartózkodást, a kár bekövetkezése lehetőségének felismerését; mint a károsulttól a károsodás veszélyének előrelátását.

A Pk. 36. számú állásfoglalás szövegéből is kitűnően azonban kivételes esetekben a károsulttól is elvárható a szokásost meghaladó elhárítási készenlét. Így köztudomású, hogy éjszaka a közterületen, őrizetlenül hagyott gépjárművek (az azokban hagyott értékek), az abban jártassággal rendelkező személyek részéről viszonylag könnyen eltulajdoníthatóak. Így a tulajdonosnak, üzembentartónak, valamint az ő nevükben eljáró személyeknek kellő gondossággal kell eljárniuk az ilyen kárveszélyes helyzetek megelőzése érdekében. Ennek érdekében a közterületen parkoló gépjárműveket riasztóval, indításgátlóval szerelik fel, eltulajdonítható értékeket pedig nem hagynak bennük. A bírói gyakorlat pedig (pl. EBH 2009/2046.) a kármegelőzési kötelezettség elmulasztásának tekinti, ha az üzembentartó a gépjárműben hagyja az értékesítést megkönnyítő pótkulcsot, illetve forgalmi engedélyt. A perbeli esetben a felperes alkalmazottja, **"D"** gépkocsivezető - feltehetően kényelmi szempontból - a mintegy 10 millió Ft nagykereskedelmi áru és könnyen értékesíthető rakománnyal megrakott, riasztó nélküli járműszerelvényt a felperes bérelt, őrzött telephelye helyett a két nappal későbbi, hajnali indulásig (mintegy 40 órára) az őrizetlen áruházi parkolóban kívánta hagyni. Annak, hogy engedélyt erre a gépjárművezető a felperes ügyvezetőjétől nem kért, azért nincs jelentősége, mert a felperes alkalmazottja magatartását a felperesnek kellett betudni. A megrakott járműszerelvény őrizetlenül hagyásával a felperes jelentősen sértette a kárveszélyes helyzetek előidézésétől való tartózkodás kötelezettségét. Ezért függetlenül attól, hogy a III.r. alperes társtettesként, elkövető-társaival szándékegységben megvalósította a lopás büntettét; fellebbezése részben helytálló a felperesi kárenyhítési kötelezettség elmulasztására. Az ítéletábra a kár bekövetkeztében a felperes közrehatásának arányát - az említettek mérlegelésével - 20 %-ban határozta meg, így kárát ebben a mértékben maga tartozik viselni.

A III.r. alperes felperesi kárenyhítési kötelezettséggel kapcsolatos fellebbezése ezen túlmenően nem alapos.

A szállítványozó által a felperessel szemben indított per költsége az alperesek bűncselekményével oksági kapcsolatban áll, mivel a szállítványozó az áru kiszolgáltatásának elmaradása miatt a bűncselekmény hiányában nem indított volna pert. A felperes a szállítványozó kereseti követelését azért vitatta, mert álláspontja szerint a kárt nem ő, hanem az alperesek, bűncselekménnyel okozták. A felperes kárenyhítési kötelezettsége odáig nem terjed, hogy az általa aaptalannak tartott keresetet érdemi perbebocsátkozás nélkül el kellene ismernie, vagy egyezséget kellene kötnie - az általa továbbhárítani szándékolt - perköltség elkerülése érdekében. A kárenyhítésnek határt szab, hogy a károsult ez a kötelezettség aránytalanul nagy terhet ne jelentsen, másrészt az a józan gazdasági megfontolás, hogy e kötelezettség csak a károsultat ért kár csökkentése, nem pedig a károkozónak a kártérítéstől való mentesítése érdekében áll fenn. (BH. 1987/450.)

A felperes részbeni közrehatása ellenére az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon állásfoglalásával, hogy az alperesek a Ptk. 344. § /3/ bekezdése alapján nem mentesíthetők az egyetemleges kártérítési felelősség alól. Az egyetemleges kötelezés mellőzése és a károkozók közrehatásuk arányában marasztalása bírói mérlegelés (Pp. 206. § /1/ bekezdés) eredményeként dönthető el, így a Ptk. 344. § /3/ bekezdése a./ - b./ pontjai mechanikusan nem alkalmazhatóak. Jelen esetben az elsőfokú bíróság helyes ténymegállapítása szerint a felperes a bűncselekmény elkövetését követően röviddel (2005. május 12. napján) a polgári jogi igényét a büntető eljárás során érvényesítette; míg polgári eljárásban - fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemként - 2006. január 9-én. Így kétségtelen, hogy a felperes a követelése érvényesítésével nem késlekedett. Az alperesek bizonyítan feljesítőképességük, ezért az egyetemleges kötelezettség mellőzése a kár megtérítését késleltetheti, illetve veszélyeztetheti. Ezért az ítélet tábla sem látott okot a közrehatás szerinti kötelezésre. A III.r. alperes fellebbezésében állított részbeni (csekélyebb) közrehatása, valamely kötelezett teljesítését követően az alperesek közötti perben (Ptk. 344. § /2/ bekezdés) dönthető el.

Az ítélet tábla nem értett egyet a III.r. alperes fellebbezésével abban a kérdésben sem, hogy a felperes csak az általános forgalmi adó nélküli (nettó) összegű kiadásokat követelheti kártérítésként. A kártérítés mértékére vonatkozó szabályokat a Ptk. 355. § /4/ bekezdése határozza meg. A III.r. alperes fellebbezésében kifogásolt 374.000 Ft ügyvédi munkadíj összegét jogerős bírói ítélet határozta meg. A felperes az elsőfokú eljárás során ennek az ügyvédi munkadíjnak a kifizetését igazolta. Ezért a Ptk. 355. § /4/ bekezdése szerint tényleges kár, vagyoni hátrány érte. Az alperesek szerződésen kívüli károkozásával a felek között - a kár megtérítésére irányuló, deliktualis - polgári jogi jogviszony jött létre. Ebben a polgári jogi jogviszonyban közömbös, hogy az általános forgalmi adó felszámításának, kizetésének és visszaigénylésének rendszerében, az arra vonatkozó adójogi jogszabályok (az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény és az általános forgalmi adóról szóló, korabeli 1992. évi LXXIV. törvény) szerint a felperest a konkrét bevallási időszakában milyen áfa-visszatérítési kedvezmény (avagy befizetési kötelezettség) illette meg, illetve terhelte. Ezek az adójogi jogszabályok így a kár-kötelemben egyik félnek sem szolgálhatnak az előnyére, avagy a hátrányára. (EBH. 2004/1032., Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.22.247/2000/3.)

A bűncselekménnyel összefüggésben a tehergépjárműben és tartozékaiban keletkezett károk közül a III.r. alperes fellebbezésében érintett tételekből a 30 db raklap ellenértéke (405,-- EURO - 101.250 Ft) kifizetésével keletkező kár összegét a felperes az elsőfokú eljárás során kellőképpen igazolta. (P.20.318/2007/3. szám) Ezek a raklapok "D" tanúvallomása szerint (P.22.234/2008/24. tárgyalási jegyzőkönyv) a rakomány eltulajdonítását megelőzően a tehergépkocsi rakterében voltak. Az első- másodfokú eljárás során nem merült fel olyan adat, amely cáfolná ennek a tanúvallomásnak a helytállóságát. Ugyanakkor a rakomány eltulajdonítását követően - a büntető eljárás során készített fényképek szerint - a ponyvás tehergépkocsi raktere üres volt. Ezért kézenfekvő, hogy a raklapok a bűncselekmény során tűntek el. Az alperesek az emiatt fennálló kárfelelősségük alól annak bizonyításával menthették volna ki magukat, hogy a raklapok elveszésére, eltulajdonítására nem az általuk

elkövetett bűncselekmény során, hanem más személy tevékenysége folytán került sor. (Ptk. 339. § /1/ bekezdés, Pp.164.§ (1) bekezdés) Erre a tényre vonatkozó bizonyítási indítványt ugyanakkor nem terjesztettek elő.

Helytálló viszont a III.r. alperes fellebbezése arra nézve, hogy a gépjárművezető, "**D**" nyomozás során tett tanúvallomása szerint a tehergépjármű bal oldali fényszórójának búrája már a bűncselekményt megelőzően is repedt volt (Bü.30/2005. 705. oldal), melyet a tanú az elsőfokú eljárásban tett vallomásában is megerősített (P.22.234/2008/24. tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal). Ezért a felperes bűncselekménnyel okozott kár jogcímén a bal oldali fényszóró üvege cseréjével felmerült 22.385 Ft-os költségét alappal nem igényelheti.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet alapján őt terhelő, tárgyi illetékfeljegyzési jog (Itv. 62. § /1/ bekezdés c./ pont) folytán le nem rótt kereseti illeték, valamint az I.r., III.r. alperes részére fizetendő perköltség megfizetése alóli mentesítését kérte. Nem kérte ugyanakkor a fellebbezésében a vitássá tett feljegyzett kereseti illeték és a leszállított keresetrészre eső elsőfokú perköltség viselésére az I.r., III.r. alperest kötelezését. A feljegyzett kereseti illeték viseléséről viszont a bíróságnak mindenképpen rendelkeznie kell (Itv. 59. § /1/ bekezdés), az abban való döntéshozatalt a Pp. 78. § /2/ bekezdése alapján nem mellőzheti. Ezért a felperes fellebbezésének a le nem rótt kereseti illetékre vonatkozó részét - annak tartalma szerint (Pp. 3. § /2/ bekezdés) - úgy kellett értelmezni, hogy abban az illeték viselése alóli mentesítését és a kereseti illeték viselésére az alperesek kötelezését is kérte.

A felperesi fellebbezés alapján abban kellett állást foglalni, hogy a felperes által utólag nem érvényesített, leszállított keresetrész tekintetében az alperesek a perre okot adtak-e. Ha ugyanis az alperesek ezen keresetrész erejéig a perre okot nem adtak, költségeikben a felperest kell elmarasztalni. (Pp. 80. § /1/ bekezdés)

Az elsőfokú eljárás során a felperes a 11.655.991 Ft-ra felemelt keresetét azt követően szállította le 1.533.753 Ft és járulékaira, miután a szállítmányozó "**B**" Kft. keresetére a Fővárosi Ítéltábla a szállítmány-biztosító "**C**" Zrt.-t kötelezte az árukár megtérítésére, és a jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság hatályában fenntartotta. A leszállított keresetrész összege tehát az árukár volt, amely az említett jogerős ítélet folytán a szállítmány-biztosítótól megtérült.

Tekintve, hogy a Pp. 80. § /1/ bekezdése nem értelmezhető kiterjesztően (BH.2009/143.), a leszállított keresetrészre eső perköltség viselésénél csak arra az említett tényre kellett figyelemmel lenni, hogy ezen keresetrész tekintetében a felperes okkal indított-e pert. Az alperes pedig csak akkor nem ad okot a perre, ha semmi olyat nem tesz, amelynek nyomán a perindítás szükségessé válik, másfelől pedig mindent megtesz annak érdekében, hogy a felek közötti jogvita perindítás nélkül elintézhetővé váljék. (BH.2005/27.) Jelen esetben a bűncselekménnyel kárt okozó alperesek a perre kétségtelenül okot adtak, a részbeni kereset leszállításra pedig csak azért került sor, mert az általuk okozott kár a biztosító időközbeni teljesítési folytán máshonnan megtérült. Ilyen esetben a perindításra okot adó alperest kell a

leszállított keresetrészre eső perköltség viselésére kötelezni. (BH. 1991/236.) Így a biztosítótól megtérült árukárra eső leszállított keresetrész tekintetében (10.060.038 Ft tőke és járuléka) a perköltség megállapításának nem a pernyertesség-pervesztesség alapján (Pp. 81. § /1/ bekezdés) van helye, hanem az alperesek kötelesek viselni a saját perköltségüket és megtéríteni tartoznak a felperes erre a keresetrészre eső perköltségét. A felperes azonban fellebbezésében - az említettek szerint - csak az általa I.r., III.r. alperes javára fizetendő perköltség mellőzését kérte.

A le nem rótt illeték, valamint a perköltség viselése szempontjából a felperes ugyanakkor pervesztesnek minősül azon keresetrész tekintetében, amelyet az alperesek védekezése alapján szállított le, illetve amelyet - az ítélet másodfokú határozata szerint - alaptalanul érvényesített. Így a felperes - a szállítmány-biztosító teljesítéstől függetlenül - az egyéb károk megtérítésére irányuló keresetét 1.595.953 Ft-ról 1.455.126 Ft-ra és járulékaival szállította le. (140.827 Ft kereset leszállítás) Ez a 140.827 Ft kereset leszállítás az eredeti, elsőfokú perértékhez (11.655.991 Ft) képest 1 %-os pervesztést jelent (Pp. 78. § /1/ bekezdés, 81. § /1/ bekezdés) Ezért a felperes a le nem rótt kereseti illetékre vonatkozó fellebbezése alapján a le nem rótt 900.000 Ft kereseti illeték 1 %-át, (kerekítve) 10.000 Ft-ot köteles viselni. A további 890.000 Ft kereseti illetéket a nem fellebbező I.r., II.r., IV.r., V.r. és VI.r. alperesek egyetemlegesen (Pp. 82. § /1/ bekezdés) tartoznak viselni. A III.r. alperes részben eredményes fellebbezése folytán az ítélet a jogerős ítéletben a III.r. alperest terhelő marasztalási összeget leszállította további 308.733 Ft tőkével és járulékaival. Így a felperes a jogerős határozat folytán a III.r. alperessel szemben 450.560 Ft erejéig, 4 %-os arányban lett pervesztes. A III.r. alperes ezért, a 96 %-os mértékű pervesztése miatt a le nem rótt kereseti illetékből az ennek az aránynak megfelelő 860.000 Ft-ot köteles viselni a pertársaival egyetemlegesen.

Ezekre figyelemmel az ítélet az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján részben megváltoztatva a III.r. alperest terhelő marasztalás összegét a lámpabúra csere költségével (22.385 Ft) és a felperes 20 %-os közrehatására eső 286.348 Ft-tal (együtt: 308.733 Ft-tal) 1.145.393 Ft-ra és az egyes részösszegek után az elsőfokú ítéletben megállapított időponttól járó és mértékű késedelmi kamataira leszállította.

A fellebbezésekben nem kifogásolt, a felperes részére megállapított elsőfokú perköltséget nem érintette, míg az elsőfokú ítéletnek az I.r., III.r. alperes javára megállapított perköltségre és a le nem rótt kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezéseit a Pp. 253. § /2/ bekezdés alapján mellőzte, és helyette - a fent részletesen kifejtettek szerint - rendelkezett a le nem rótt kereseti illeték viseléséről.

A felperes fellebbezése tárgyának értéke 852.930 Ft volt, amely után 51.200 Ft fellebbezési illetéket kellett feljegyezni. A felperes le nem rótt kereseti illetékre és az I.r., III.r. alperesek javára fizetendő perköltségre vonatkozó fellebbezése - a már kifejtettek szerint - 1 %-os mértékben nem volt alapos, így a le nem rótt fellebbezési illetéket a felek ebben az arányban kötelesek viselni. (Pp. 81. § /1/ bekezdés, Itv. 59. § /1/ bekezdés)

Az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget a felperes és a III.r. alperesi fellebbezések eredményessége alapján kellett számítani. A felperesi és a III.r. alperesi fellebbezés együttes perértéke 2.150.935 Ft volt. Ebből az összegből az alperes pernyertessége 318.733 Ft-os mértékben, 15 %os arányban határozható meg. Az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ /2/, /5/ és /6/ bekezdései alapján az ügyvéd által képviselt felperes és III.r. alperes másodfokú perköltségét az Áfa-val növelt 40.000 - 40.000 Ft-ban határozta meg. A III.r. alperes másodfokú perköltségét a lerótt 77.900 Ft illeték 117.900 Ft-ra növelte. Ez utóbbi összegből annak 15 %-át, azaz 17.685 Ft-ot igényelhetett a felperestől részleges másodfokú pernyerése alapján. A felperes a megállapított 40.000 Ft másodfokú perköltségből 85 %-os másodfokú pernyerése után 34.000 Ft-ot. Ezen összegek egybeszámításával az III.r. alperes a felperesnek 16.315 Ft másodfokú perköltséget köteles megfizetni.

Az I.r. alperes a másodfokú eljárás során „ellenkérelem és kérelem” elnevezésű beadványt terjesztett elő a fellebbezés előterjesztésére (Pp. 234. § /1/ bekezdés) és a csatlakozó fellebbezés benyújtására nyitva álló (Pp. 244. § /2/ bekezdés) határidő után. Ebben a III.r. alperes fellebbezése szerinti döntés meghozatalát, valamint a felperes fellebbezése által érintett elsőfokú ítéleti rendelkezés helybenhagyását kérte. A jogorvoslati határidők elmulasztása és az azonos érdekű pertárs fellebbezése melletti csatlakozó fellebbezés kizártsága miatt az ítélet tábla az I.r. alperes beadványát csupán fellebbezési ellenkérelemnek (Pp. 244. § /1/ bekezdés) tekintette.

Győr, 2010. május 12. napján

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: